

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

О. Г. Хрімлі

**ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ
У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Монографія

**Київ
2016**

УДК 346.9.03:330.322](477)
ББК 67(4Укр)404
Х93

Рецензенти:

Д. М. Притика, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України,

В. В. Посидинок, доктор юридичних наук, професор кафедри господарського права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту економіко-правових досліджень НАН України
(протокол № 9 від 24.10.2016 року)*

Хрімлі О. Г.

Х93   Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект / НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. – Київ: Юрінком Інтер, 2016 – 320 с.

ISBN 978-966-667-677-4

У монографії розглянуто теоретико-правові аспекти захисту прав інвесторів у сфері господарювання. Сформульовано поняття й особливості інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання. Розглянуто співвідношення публічно-правових і приватноправових інтересів у сфері захисту прав інвесторів. Проаналізовано законодавство щодо захисту прав інвесторів у сфері господарювання. Запропоновано класифікацію форм захисту прав інвесторів у сфері господарювання та надано їх теоретико-правовий аналіз.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів юридичних і економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, юристів-практиків, працівників судових органів, органів державної влади й місцевого самоврядування.

**УДК 346.9.03:330.322](477)
ББК 67(4Укр)404**

ISBN 978-966-667-677-4

© О. Г. Хрімлі, 2016
© Юрінком Інтер, 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ I. Загальні питання захисту прав інвесторів у сфері господарювання	7
1.1. Поняття та особливості інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання	7
1.2. Поняття та класифікація форм захисту прав інвесторів у сфері господарювання	19
1.3. Теоретичні підходи до способів та засобів захисту прав інвесторів у сфері господарювання.....	31
1.4. Співвідношення публічно-правових і приватноправових інтересів у сфері захисту прав інвесторів	46
Розділ II. Інвестиційні господарські відносини в механізмі правового регулювання	63
2.1. Генеза законодавства щодо захисту прав інвесторів у сфері господарювання	63
2.2. Права та законні інтереси інвесторів у сфері господарювання	85
2.3. Способи захисту прав інвесторів, передбачені інвестиційним законодавством України	97
Розділ III. Теоретико-правові аспекти законодавчої форми захисту прав інвесторів у сфері господарювання	132
3.1. Господарсько-адміністративна форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	132
3.2. Судова форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання ..	148
3.2.1. Загальні засади судової форми захисту прав інвесторів у сфері господарювання	148
3.2.2. Підвідомчість спорів щодо захисту прав інвесторів у сфері господарювання	154
3.2.3. Поняття судового захисту прав інвесторів у сфері господарювання	180

Розділ IV. Теоретико-правові аспекти законодавчо-договірної форми захисту прав інвесторів у сфері господарювання	194
4.1. Третейський розгляд як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	194
4.2. Інвестиційний міжнародний арбітраж як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	209
4.3. Претензійний порядок як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	222
4.4. Самозахист як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	233
Розділ V. Теоретико-правові аспекти договірної форми захисту прав інвесторів у сфері господарювання	246
5.1. Медіація як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	246
5.2. Інші примирливі процедури як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання	265
ВИСНОВКИ	275
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	282

ВСТУП

Питання залучення інвестицій набуває особливої значущості в період, коли потрібно вирішувати економічні проблеми в Україні. Необхідність залучення додаткових коштів для вирішення економічних проблем спонукає законодавця шукати оптимальні варіанти для покращення інвестиційного клімату в державі. Проте інвестори не мають бажання вкладати кошти в країни, в яких належним чином не забезпечено захист їх прав та законних інтересів. Таким чином, однією зі складових сприятливого інвестиційного клімату в Україні є забезпечення належного захисту прав інвесторів у сфері господарювання, тому проблеми, пов'язані із захистом прав інвесторів у сфері господарювання, потребують першочергового вирішення.

Окремі питання, які є складовими інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання, досліджувались вченими й практиками як в Україні, так і за кордоном. Проте комплексне теоретико-правове дослідження інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання відсутнє та, як слідство, немає всебічної теоретичної моделі захисту прав інвесторів у сфері господарювання. У зв'язку із зазначеним проблемі захисту прав інвесторів вирішуються фрагментарно, що має негативні наслідки для інвесторів. Відсутність цілісної теоретичної моделі захисту прав інвесторів у сфері господарювання не дозволяє розробити системного підходу до питання захисту прав інвесторів у сфері господарювання, що є вагомою перешкодою для залучення інвестицій, як національних, так й зарубіжних, в економіку України.

Теоретична модель захисту прав інвесторів у сфері господарювання передбачає, по-перше, визначення інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання та його складових, а саме: форм, способів, засобів захисту прав інвесторів у сфері господарювання та їх взаємозв'язок; по-друге, обґрунтування співвідношення публічно-правових й приватноправових інтересів у процесі захисту прав інвесторів; по-третє, дозволяє запропону-

вати напрями модернізації норм права, що регулюють питання захисту прав інвесторів у сфері господарювання.

У 2016 р. Конституція України зазнала значних змін у частині регулювання питань здійснення правосуддя, також із 30 вересня цього року вступив у законну силу Закон України «Про судоустрій і статус суддів», який пропонує новий порядок судоустрою в Україні. Згадані норми права потребують ретельного вивчення й глибокого аналізу, що дозволить з'ясувати новітні підходи законодавця щодо питання захисту прав інвесторів у сфері господарювання у судовому порядку, побачити недоробки як теоретичного, так й практичного характеру та запропонувати напрями їх подолання.

Все вищезгадане демонструє актуальність питань, що досліджуються в монографії, та свідчить про доцільність побудови всебічної теоретичної моделі захисту прав інвесторів у сфері господарювання на основі комплексного теоретико-правового дослідження інституту захисту прав інвесторів у сфері господарювання та з урахуванням новітніх норм права.